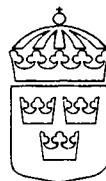

Bostadsutskottets yttrande

1990/91:BoU7y

Villkoren för bostadslån vid byggande av gruppboheter för äldre och handikappade m.m.

1990/91
BoU7y

Till socialutskottet

Inledning

Socialutskottet har berett bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1990/91:150 bilaga I:3 avsnitt 4.3.3. jämte motionerna 1990/91:So96 (m) yrkande 4, 1990/91:So98 (fp) och 1990/91:So103 (c) yrkande 3.

Gällande regler m.m.

I det avsnitt i propositionen över vilket bostadsutskottet beretts tillfälle att yttra sig redovisar regeringen sin uppfattning om vilka regler som bör gälla som förutsättningar för statliga bostadslån vid ny- och ombyggnad av gruppboheter för äldre, åldersdementa, utvecklingsstörda, psykiskt sjuka och fysiskt handikappade.

För närvarande finns särskilda bestämmelser om bostadslån för ny- och ombyggnad av ålderdomshem. Dessa regler innebär sammanfattningsvis följande. Med avsteg från kravet på s.k. fullvärdiga boheter utgår bostadslån vid ny- och ombyggnad av ålderdomshem om lägenheten i färdigt skick består av minst ett rum och kokskåp, utrymme med toalett och dusch samt entréutrymme. Lägenheten skall ha en sådan storlek att den kan användas av en rullstolsburen person. I ombyggnadsfallet behöver entréutrymmen inte ordnas om det finns byggnadstekniska hinder för detta. Avsteg från kravet på fullvärdiga boheter får göras endast om den lägre standarden i lägenheterna kompenseras av gemensamma utrymmen för matlagning, måltider och samvaro och av den utrustning som finns där.

Riksdagen har beslutat (prop. 1990/91:34, BoU4) att ett nytt bostadsfinansieringssystem skall införas. En förutsättning för statligt stöd för ny- och ombyggnad i det nya systemet är att byggnadsprojektet uppfyller vissa bostadspolitiska krav.

I förordningen (1991:149) om allmänna förutsättningar för statligt stöd vid ny- och ombyggnad av boheter finns regler som skall vägleda verksamheten avseende det nya systemet. Av förordningen framgår bl.a. att boheterna skall vara avsedda för permanent bruk och själv-

ständigt boende. Lägenheterna skall uppfylla de grundläggande krav på utrymmes- och utrustningsstandard som kan ställas med stöd av plan- och bygglagen. Sådana krav skall anses uppfyllda om bygglov lämnats för projektet.

Beträffande särskilda boendeformer för äldre gäller enligt förordningen att en lägenhet får bestå av ett rum och kokskåp, utrymme med toalett och entréutrymme under förutsättning att lägenheten har sådan storlek och utformning att den kan användas av en rullstolsburn person och att den lägre standarden i lägenheten kompenseras av gemensamma utrymmen för matlagning, måltider och samvaro.

Propositionen

Genom att reglerna blir enklare och enhetligare ges, enligt propositionen, större utrymme för flexibilitet och ökade möjligheter till lokala lösningar när det gäller ny- och ombyggnad av bostäder för äldre. Föredragande statsrådet betonar vikten av att de nu diskuterade bostäderna byggs med sikte på långsiktig användbarhet. Särskilt betonas kravet på hög tillgänglighet och behovet av en god arbetsmiljö.

Vid planering av *gruppboetäder för åldersdementa* utgår föredraganden från att bostäderna anpassas till denna grupps särskilda behov av en småskalig och trygg boendemiljö. Antalet lägenheter som ingår i gruppen bör avpassas så att möjligheterna att undvika institutionsprägel tas till vara. Denna prövning bör göras av kommunerna vid planeringen av de olika boendeformerna. Några generella regler om gruppstorlek och samlokalisering bör därför, enligt propositionen, inte ställas upp.

Med anledning av vad socialutskottet i december 1990 (1990/91: SoU9) anfört om att det för gruppen åldersdementa ur medicinsk synpunkt kan vara lämpligt att efterge kravet på kokmöjlighet upplyses i propositionen om att det enligt den ovan nämnda förordningen (1991:149) inte ställs krav på att bostäder för åldersdementa behöver innehålla ett fullt utrustat kök. Däremot måste kokskåp eller pentry finnas i lägenheten. I vissa fall kan det av säkerhetsskäl vara motiverat att avstå från att koppla in spis eller kokplatta.

Även när det gäller *gruppboetäder och andra gemensamma boendeformer för psykiskt utvecklingsstörda, psykiskt sjuka och fysiskt handikappade* anförs i propositionen att dessa bostäder bör planeras och utformas efter de boendes individuella önskemål och behov av tillgänglighet, trygghet och integritet. Mot bakgrund av att det många gånger är fråga om yngre och medelålders människor anförs i propositionen att denna grupp inte skall ha lägre boendestandard än övriga medborgare. Beträffande antalet lägenheter i gruppen erinras om att antalet fyra som hittills varit en utgångspunkt för planeringen är att anse som ett riktmärke. Utrymme för flexibilitet måste finnas. En gruppboetad bör utgöra en naturlig del av bostadsbebyggelsen.

Motionerna

I motion 1990/91:So96 av Sten Svensson m.fl. (m) yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förändringar av bostadslåneförordningen.

I motion 1990/91:So98 av Daniel Tarschys m.fl. (fp) yrkas att riksdagen i fråga om villkor för bostadslån och stimulansbidrag godkänner de riktlinjer som anges i motionen.

I motion 1990/91:So103 av Ulla Tillander m.fl. (c) yrkas

3. att riksdagen beslutar ge regeringen till känna vad i motionen anförts angående ett förenklat regelsystem för olika boendeformer för äldre.

Bostadsutskottet

Bostadsutskottet har vid skilda tillfällen haft anledning att ta ställning till frågan om vilka utrustnings- och utrymmeskrav som bör hävdas för att statliga bostadslån skall kunna utgå för bostäder till äldre, utvecklingsstörda och fysiskt handikappade. Senast behandlade utskottet frågan i ett yttrande till socialutskottet i november 1990 (1990/91:BoU2y).

I yttrandet anförde utskottet att de s.k. ålderdomshemsreglerna borde tillämpas också när det gällde byggande av gruppboendestäder för människor med åldersdemens. Som framgått ovan har detta synsätt väglett utformningen av förordningen (1991:149) om allmänna förutsättningar för statligt stöd i det nya bostadsfinansieringssystemet.

Även vad gäller gruppboendestäder för utvecklingsstörda, psykiskt sjuka och fysiskt handikappade har vad utskottet anförde i yttrandet 1990/91:BoU2y vunnit gehör i de nya finansieringsreglerna.

Utskottet har positivt noterat att de nya reglerna i det enskilda fallet ger goda möjligheter till en lokal anpassning och flexibilitet. Utskottet kan inte dela uppfattningen i motionerna om att de nya reglerna skulle hämma en angelägen utbyggnad av sådana bostäder som nu diskuteras. Det kan inte heller rimligen hävdas att de nya reglerna skulle vara speciellt komplicerade och att de därigenom skulle förhindra en angelägen utveckling på området.

Av vad nu redovisats framgår att den uppfattning om regler för bostadslån avseende byggande av gruppboendestäder för äldre och handikappade som bostadsutskottet tidigare fört fram har tagits in i den författning som kommer att ligga till grund för det statliga stödet till ny- och ombyggnad av bostäder. Utskottet har självfallet ingen erinran mot att så skett.

Utskottet, som alltså vidhåller sin uppfattning, föreslår att socialutskottet avstyrker motionerna So96 (m) yrkande 4, So98 (fp) denna motion såvitt avser villkoren för bostadslån och motion So103 (c) yrkande 3.

På bostadsutskottets vägnar

Oskar Lindkvist

Närvarande: Oskar Lindkvist (s), Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Erling Bager (fp), Hans Göran Franck (s), Bertil Danielsson (m), Nils Nordh (s), Rune Evansson (s), Jan Sandberg (m), Siw Persson (fp), Birger Andersson (c), Jan Strömdahl (v), Kjell Dahlström (mp), Britta Sundin (s), Berndt Ekholm (s), Rune Thorén (c) och Sture Thun (s).

Avvikande mening

Knut Billing (m), Erling Bager (fp), Bertil Danielsson (m), Jan Sandberg (m), Siw Persson (fp), Birger Andersson (c) och Rune Thorén (c) anser att utskottets yttrande under rubriken Bostadsutskottet bort ha följande lydelse:

I socialutskottets betänkande 1990/91:SoU9 behandlades (s. 84–93) frågan om lånebestämmelser och statsbidrag till gruppboende.

Ett enigt socialutskott anförde beträffande villkor för bostadslån till gruppboendestäder att det är nödvändigt att kommuner och landsting ges frihet att utifrån lokala förhållanden finna goda lösningar på boendet. I vad avser gruppboendestäder för åldersdementa ansåg utskottet att det av medicinska skäl inte sällan kan vara motiverat att efterge kravet på att dessa boendestäder skall ha kokmöjligheter. Även möjligheterna att samlokalisera olika gruppboendestäder kunde, enligt utskottet, behöva vidgas och en större frihet skapas att bedöma det antal platser som kan medges inom en och samma bostad. Också vad gäller gruppboendestäder för psykiskt utvecklingsstörda borde det finnas utrymme för lokala bedömningar så att en nödvändig utbyggnad av boendestäder för denna grupp inte motverkas av olika statliga bestämmelser.

Vad nu redovisats gav riksdagen som sin mening regeringen till känna.

Det finns inte anledning att, som delvis görs i den nu behandlade propositionen, överge riksdagens beslut i frågan. Det fortsatta arbetet skall bedrivas i enlighet med det beslut riksdagen fattade på grund av socialutskottets ovan redovisade ställningstagande.

Förslagen i de i detta yttrande behandlade motionerna So96 (m) yrkande 4, So98 (fp) och So103 (c) yrkande 3 utgår från det nu refererade riksdagsbeslutet. Enligt bostadsutskottet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad i motionerna anförts om det fortsatta arbetet med reformeringen av bostadslånreglerna vid byggande av gruppboendestäder för äldre, åldersdementa m.fl.

Avslutningsvis bör noteras att regeringen förutsätter att den i propositionen föreslagna ordningen skall tillämpas inom ramen för det nya bostadsfinansieringssystemet. Eftersom detta system inte skall införas kommer den av utskottet nu diskuterade ordningen att innebära att en revision får göras av de regler som i dag finns för den statliga bostadslångivningen.